

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K

Pověřeného akademického pracovníka (PAP)

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Martin Lehocký

Název práce: Umělá inteligence a odpovědnost v soukromém právu

Jméno a příjmení PAP: doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Kontrola shody: <5%

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autor zvolil vskutku mimořádně zajímavé a aktuální (a v současné době diskutované) téma odpovědnosti za újmu způsobenou umělou inteligencí (AI) a její pojetí v českém soukromém právu. Tato diskuse se otevírá, jsme na jejím začátku, zaznívají nové argumenty (na národním i světovém fóru) a jsou uplatňovány stále nové poznatky z oboru IT, etiky, bioetiky a práva. Této argumentační „nejistoty“ a dynamického vývoje v oblasti AI si je autor vědom, a přesto nabízí promyšlené a vnitřně koherentní úvahy s náznaky možných řešení. Jde skutečně o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné (a povýtce nikoli jen právnické) veřejnosti, jak o tom svědčí i několikaletá probíhající celoevropská (a nejen ta) diskuse (srov. přístup EU a EK). Autor v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď; a nutno říci, že zdařile. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu naznačeny, i z práce samotné je patrné, že autor zvolil analytický a komparativní přístup, který vhodně kombinuje s deskripcí a evaluací judikatury (v převažující míře aktuální), aby nakonec vždy dospěl k přesvědčivému syntetizujícímu poznatku (kvitují systematické řazení věcného shrnutí za každou kapitolu). V tomto ohledu autor prokázal schopnosti nadhledu nad zákonným textem, projevil velkou znalost aktuální judikatury, kterou kriticky rozebírá. Svou prací se dotkl hned několika diskutovaných problémů souvisejících s novou právní úpravou odpovědnosti za újmu způsobenou věcí, a to nejen otázky povahy celého institutu a jeho teoretického rozčlenění (odpovědnost za újmu způsobenou použitím vadné věci a odpovědnost za újmu způsobenou autonomním působením věci, tj. věci *per se*), ale i otázky postavení jednotlivých subjektů odpovědnosti (zde jen vytknu teoreticky nesprávné pojetí subjektu civilního deliktu na str. 63 – subjektem odpovědnosti je vlastník zvířete, nikoliv zvíře), přičemž naznačil i širší souvislosti a celkovou úlohu odpovědnostních klauzulí s možnostmi jejich praktického využití na jím probírané příklady (kap. 6 včetně eticky složitých otázek). Pozornost věnoval také jednotlivým předpokladům (kap. 4) vzniku civilní odpovědnosti (zvláště pak roli kauzality u těchto odpovědnostních podstat), liberačním důvodům (zde bych nicméně připomněl teoreticky nejednoznačné používání pojmu vyvinění u jinak objektivních skutkových podstat – viz str. 69), naznačil smysluplné využití v různých socio-ekonomických sférách.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (255 tis. znaků) je celkově velmi přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena do 7 dílčích kapitol, kdy první 3 kapitoly obsahují teoretická východiska zkoumané problematiky (umělá inteligence – pojem a právní reflexe), historii a vymezení základních deliktních kategorií v právním řádu ČR. V dalších výkladech pak usiluje o vymezení

a základní charakteristiku (analýzu) odpovědnosti za újmu způsobenou použitím vadné věci, odpovědnosti za újmu způsobenou autonomním působením věci, resp. odpovědnosti osoby s povinností dohledu (dozorujících osob) v tuzemské právní úpravě; dále zkoumá limity odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku („product liability“) s ohledem na její využití při odpovědnosti za újmy způsobené AI. Dospívá k závěru, že do jisté míry je využitelná i skutková podstata odpovědnosti za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným. Autor přitom vždy svůj názor či doktrinální inklinaci naznačuje.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů (českých i zahraničních), které autor správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je zcela adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje relevantní tituly naší i cizojazyčné, současné i historické nauky. Lze ocenit, že autor neváhá konfrontovat základní vyslovené názory české doktríny (kupř. Krausová, Tichý, Hrádek, Pražák, Janeček a další) a jejich odlišná stanoviska zasadit do širšího kontextu a opatřit vlastním hodnocením i závěrem.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je výborná (snad jen nadužívání výrazů: „dle mého, dle mého názoru, domnívám se“ atd.). V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Pracuje s bohatou judikaturou a komentuje mnohá legislativní řešení zahraniční. Při ústní obhajobě by se autor mohl blíže a znovu vyjádřit zejména:

- K otázce vymezení provozu zvláště nebezpečného de lege lata – jaké parametry mu autor na str. 65 přisuzuje? Jinak řečeno, proč by pod něj subsumoval kupř. testovací centrum autonomních vozidel?
- K otázce legislativní (a následně i praktické) hranice, kdy může být na AI nahlíženo ještě jako na věc a kdy již jako na „subjekt“ sui generis? Lze jistě uvést i nějaké příklady.
- Lze považovat chování/jednání AI za nebezpečnou situaci dle § 2901?
- jaké atributy (taxativně určené minimum) by měly – dle autora – splňovat tzv. elektronické subjekty?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitní analýzou. Prokazuje autorovy velmi dobré znalosti vybrané hmotněprávní problematiky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorovu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu s komparativním prvkem, jeho schopnost zorientovat se v zákonné úpravě a doktríně. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením: **prospěl**.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěl.

Datum: 24. 4. 2020

Podpis pověřeného pracovníka
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.